



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. L.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

*Super Gen.
ad literam,
l. 1. cap. 35.
in princ.*

*Ibid. paulo
inferius.
2. Cor. 15. f*

*Aug. in En-
chir. c. 111.*

*In lib. de fide
ad Petrum,
ca. 3. 26.*

tem, & post mortē ipsa carne deposita nō sic vide-
re posse incommutabilem substantiam, i. Deum,
sicut sancti angeli vident, siue alia latentiore cau-
sa: siue ideo, quia inest ei naturalis quidam appe-
titus corpus administrandi, quo retardatur quo-
dammodo, ne tota intētionē pergat in illud sum-
mum cœlum, donec ille appetitus conquiescat.
Porro si tale sit corpus, cuius sit difficilis & grauis
administratio, sicut hæc caro, quæ corrumpitur:
multò magis aueritur mens ab illa visione sum-
mi cœli. P. oinde cum hoc corpus iam non anima-
le, sed spirituale, recepit æquata angelis, habebit
perfectum naturæ suæ modum, obediens & impe-
rans, viuificata, & viuificans, tam ineffabili fabili-
tate, vt sit ei gloriæ, quod fuit sarcinæ.

SI MALI IN INFERNO PECCABVNT.
DISTINCT. L.

Hic oritur quæstio, ex præmissis ducens originē.
Supra n. Aug. loquens de malis in inferno da-
mnatis, & bonis in cœlo glorificatis, dixit, quod
nec bonis voluntas, nec malis facultas esse peccādi
poterit. Et de bonis quidē constat, sed de malis
quibus voluntatē malam non remouet, quæritur
quomodo sit verum eos non posse peccare: imò,
quomodo verum sit eos non peccare, cum malam
habeant voluntatē? Quidam autumant illam vo-
luntatē nō esse peccatum, sed supplicium tantum.
Alii vero peccatum esse fatentur, sed per illud eos
non mereri aliquā pœnā: quia nō est ibi locus me-
rēdi. Illud ergo peccatum dicunt nō esse meritum
supplicii, sed supplicium mali meriti, quod in hac
vita præcessit. De hoc a. Aug. ita dicit. Tempus ac-
quirēdi vitam æternam in hac tantum vita Deus
hominib. dedit, vbi voluit etiam pœnitētiā esse
fructuosam. Ideo hic pœnitētia fructuosa est, quia
potest hic homo deposita nequitia benè viuere, &
mutata voluntate, merita operāq; mutare, & ea
gere

gerere, quæ Deo placeant. Quod qui in hac vita nō fecerit, habebit quidem p̄nitentiam in futuro seculo de malis suis, sed indulgentiam in conspectu domini non inueniet: quia etsi erit stimulus p̄nitentis, tamē nulla erit ibi correctio voluntatis: A talibus enim ita culpabiliter iniquitas sua, vt nullatenus ab eis possit vel diligi vel desiderari iustitia. Voluntas enim eorum talis erit, vt habeat semper in se malignitatis suæ supplicium, nunquā tamen recipere possit bonitatis affectum, quia sicut illi, qui cum Christo regnabunt, nullas in se malæ voluntatis reliquias habebunt: ita illi, qui erunt in supplicio æternæ ignis cum diabolo & angelis eius deputati, sicut nullam habebunt vlti⁹ requiem, sic bonam nullatenus poterunt habere voluntatem. Et sicut coheredibus Christi dabitur perfectio gratiæ ad æternam gloriam: ita confortibus diaboli cumulabit ipsa malignitas p̄nam, quando exterioribus deputati tenebris, nullo illustrabuntur interiori lumine veritatis. Ex his apparet reprobos in inferno p̄nitentiam sic gesturos, vt per eam prauam voluntatem non deserant: & illa maligna voluntas erit eis ad cumulam p̄næ: per quam tamen non merebuntur, quia nullus meretur nisi in hac vita.

Quare dicuntur tenebræ exteriores.

B

Hic quæri potest. Quare illæ tenebræ, quibus inuoluentur mali in gehenna, dicuntur tenebræ exteriores? Quia tunc mali penitus extra lucem corporalem & spiritualem, scil. Deum erunt. Nunc n. etsi patiantur tenebras in cæcitate mētis, non tamen penitus extra lucem Dei sunt, nec corporali luce priuantur. De hoc Aug. sic ait, Ira Dei & in iudicio erit, & hic est in cæcitate mentis, cum dantur mali in reprobam sensum. Ibi exteriores tenebræ erunt, quia tunc peccatores penitus erunt extra Deum. Quid est enim penitus esse extra Deum, ni-

ooo

si esse

Ca. 3. ad Pe-
trum, conti-
nuo.

Matth. 25. d

Gloss. ora.
ad Psal. 6.
versu. 7.
Turbatus
est à furore.

1. Tim. 6. 6

fi esse in summa cęcitate Siquidem habet Deus lucem inaccessibilę. Hę autem tenebrę hic iam incipiunt in peccante, cum ab interiori Dei luce secluditur, sed non penitus dum in hac vita est. Ecce quare ibi peccator dicitur pati exteriores tenebras, & non hic: quia ibi secluditur penitus à luce Dei, quod non hic. Sed quomodo intelligenda est illa seclusio? An quia non videbunt Deum per speciem? Sed nec aliquis videt hic Deum per speciem. An per dissimilitudinem, quam fecit peccatum inter Deum & hominem? Sed & hic multi per gravia peccata elongantur à Deo. An quia deum odunt, ita vt velint Deum non esse? Sed & hic multi Deum oderunt, de quibus scriptum est, Superbia eorum, qui te oderunt, ascēdit semper. que est, illa elongatio? Sane exteriores tenebrę intelligi possunt, quędam malignitas odij & voluntatis, quę nunc excreset in mentibus reproborum, & quędam obliuio Dei: quia tormentorum interiorum & exteriorum doloribus adeo afficientur & turbabuntur, vt ab illis ad cogitandū aliquid de Deo vix, vel raro, vel nunquam mentem reuocent. Vt qui nimio premuntur pondere, adeo stupefcunt & turbantur, vt interim in aliam cogitationem non se extendant sed illuc tendit impercus cogitationis, vbi sentitur vis doloris. Sed in hac vita nullus adeo malus est, vt penitus secludatur à cogitatione Dei: quia nec perdit appetitum beatitudinis, & quendam boni amorem quem naturaliter habet rationalis creatura. Illas autem exteriores & profundissimas tenebras reprobos perpeffuros post iudiciū dicit Aug. opponens de illo diuite, qui in inferno positus, eleuans oculos vidit Abraham. & in sinu eius Lazarum cuius comparatione soactus est confiteri mala sua, vsq; adeo vt fratres roget ab his præmoneri: quod ante iudiciū factum legitur. Sed post iudiciū in profundioribus tene-

Psalm. 23.

*Super psal. c
Lucę 19. fg*

nebris erunt impij, vbi nullam Dei lucem vident, cui confiteantur.

De animabus damnatorum si quam habent notitiam eorum quæ hic fiunt. C

Præterea quæri solet, si reprobos animæ, quæ nunc in inferno cruciantur notitiam habeant eorum quæ circa suos in hac vita geruntur, et si aliquo modo doleant super infortuniis suorum charorum? Hanc quæstionem Aug. commemorat, ex parte eam explicans, ex parte vero insolutâ relinquens: ait enim, Quæret aliquis, an vllus dolor tangat mortuos, de his quæ in suis post mortem contingunt? vel quomodo ea, quæ circa nos aguntur, nouerint spiritus defunctorum? Cui respondeo magnam esse quæstionem, nec in præsentî disputandam. Veruntamen breuiter dici potest, quod est cura mortuis de suis charis, vt de diuite legitur: qui dum tormenta apud inferos pateretur, leuauit oculos ad Abrahâ, & inter alia dixit. Habeo enim quinque fratres: mitte aliquem ex mortuis, vt testetur illis, ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Habent enim mortui curam de viuis, quos sciunt viuere: quia nec in locis pœnarum vident eos. vbi diues sine fratribus erat, nec in requie beatorum, vbi Lazarus & Abraham, quamuis longe, agnoscebat. Non tamẽ ideo consequens est eos scire, quæ circa charos suos aguntur hic, vel gaudia, vel tristia.

Quomodo accipienda sunt, quæ de Lazaro & diuite leguntur. D

Si quis autem quærat, Quomodo intelligatur, quod de Lazaro & diuite legitur? Audiat Aug. responsum dicentis, si quis putat animas corpore existas locis corporalibus contineri, cû sint sine corpore, non deerunt qui faueant, & diuitem sitientem in loco corporali fuisse contendant, ipsamque gratiam corpoream propter arentem linguam, &

*Aug. ad ver.
14. Psal. 103.
Et disperiat
de terra. t. 8.*

Luc. 16.

*Aug. de Gen.
ad literã. li.
8. c. 5. tom. 3.*

stillam de Lazari digito cupisse. Sed melius est dubitare de occultis, quam litigare de incertis. Diuitem in supplicio, pauperem in refrigerio esse non dubito. Sed quomodo intelligatur diuitis lingua, digitus Lazari, flamma inferni, sinus Abraham, & huiusmodi, vix à mansuetis, à contentiosis autem nunquam inuenitur.

Si se vident boni & mali.

*Glos. or. hac
habet ad il-
lud cap. 16.*

*Luc. Eleuās
autē oculos.*

*ex ho. 40 ad
illud idem.*

Greg.

Solet etiā quæri, Vtrum vicissim se videant illi, qui sunt in inferno, & illi qui sunt in gloria? Sicut sancti tradunt, & boni malos, & mali bonos vident vsq; ad iudicium. Post iudicium vero boni videbunt malos, sed non mali bonos. Vnde Gregorius. Infideles in imo positi, ante diem iudicii fideles super se in requie attendunt, quorum gaudium post contemplari non possunt.

De chaos inter bonos & malos.

Sed cum sancti malos in tormentis videant, nonne aliqua compassione erga eos mouentur? nonne eos de tormentis liberare cupiunt? Recole illud euangelicum, quod Abraham diuiti respondit. Inter nos & vos chaos magnum firmatum est, ut hi qui volunt transire ad vos non possint, neque inde huc transmeare. Quid est illud chaos inter bonos & malos, nisi hinc iustitia, inde iniquitas, qui nullatenus sociari valent? Adeo enim sancti Diuinitati iustitiæ addicti sunt, ut nulla compassione ad improbos transire valeāt, nulla pro eis inter sanctos fiat intercessio. Quomodo ergo inde volunt alii transire ad illos, sed non possunt? quia si Diuinitas iustitia admitteret, non fieri eis molesta liberatio eorum. Vel ita dicuntur velle & non posse: non quia velint, & non possint, sed quia etsi vellēt, non possent eos iuuare. De hoc ita Gregorius ait. Sicut reprobis à pœnis ad gloriam Sanctorum transire volunt, & non possunt: & ita iusti per misericordiam diuinitatis ire volunt ad positos in tormentis, ut eos liberent.

*Greg. ad il-
lud Luc. 16.*

*Et in his o-
mnibus in-
ter nos ho.*

40.

liberent, sed non possunt: quia iustorum animæ
et si in naturæ suæ bonitate misericordiam habēt,
iam tunc auctoris suæ iustitię coniunctæ tanta re-
ctitudine constringuntur, vt nulla ad reprobos
compassione moueantur.

Quod visa impiorum pœna nō minuit beatorum gloriam. G

Postremo quæritur. An pœna reproborum visa
decoloret gloriam beatorum? an eorum beatitu-
dini proficiat? De hoc ita Greg. ait. Apud animum
iustorum non obfuscat beatitudinem aspecta pœ-
na reproborum: quia vbi iam compassio miseriz
non erit, minuere beatorum lætitiā nō valebit.
Et licet iustis sua gaudia sufficiant, ad maiorem
tamen gloriam vident pœnas malorum, quas per
gratiam euaserunt: quia qui Dei claritate vident,
nil in creatura agitur, quod videre non possint.
Non est autem mirandum, si sancti iam immorta-
les reprobos videant mentis intelligentia cū pro-
phetæ mortales adhuc videre hæc omnia merue-
runt. Egre dientur ergo electi, non loco, sed intelli-
gentia vel visione manifesta, ad vidēdum impio-
rum cruciatus: quos videntes non dolore affic en-
tur sed lætitia satiabuntur. agentes gratias de sua
liberatione, visa impiorum ineffabili calamitate.
Vnde Esaias impiorum tormenta describens, & ex
eorum visione lætitiā bonorum exprimens ait.
Egre dientur, electi sc. & videbunt cadauera viuo-
rum, qui pruaricati sunt in me. Vermis eorum
non morietur, & ignis non extinguetur, & erunt
vsq; ad satietatem visionis omni carni, id est, ele-
ctis Lætabitur enim iustus, cum viderit vindictā.

*Greg. ad il-
lud Luc. 16.
rogo te pa-
ter, ho. 40.
Greg. paulo
inferius.*

*Hier. ad il-
lud cap. 66.
Esaiæ. Egre-
dientur &
videbunt. t.
s. Esa. ult. g*

Psal. 57.

*Hæc de pedibus sedentis super solium excelsum, quos Sera-
phin duabus alis velabant. scripto. i. etsi non auditori, com-
memorasse sufficiat: qui à facie exorsus sedentis: per media
ad pedes vsque via duce peruenit.*

LIBRI IV. ET VLTIMI FINIS.

Ooo 3

SE-